

COMISIA EUROPEANĂ

Bruxelles, 23.3.2012
COM(2012) 122 final

**RAPORT AL COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPOEAN ȘI CĂTRE
CONSILIU privind funcționarea globală a controalelor oficiale ale siguranței alimentare,
sănătății animale, bunăstării animalelor și sănătății plantelor în statele membre**

CUPRINS

1. Context	1
2. Lanțul alimentar în UE	2
3. Prezentare generală a controalelor privind siguranța alimentară în UE.....	3
3.1. Revizuire a rapoartelor anuale ale statelor membre	3
3.2. Rezultatele activităților de control ale Comisiei în statele membre.....	12
3.3. Alte surse de informare cu privire la controalele din statele membre.....	23
3.4. Monitorizarea și măsurile coercitive ale Comisiei	25
4. Concluzii	26

1. Context

Articolul 44 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 882/2004¹ (regulamentul privind controalele în domeniul hranei pentru animale și al produselor alimentare) impune statelor membre să prezinte Comisiei un raport anual privind punerea în aplicare a planurilor naționale multianuale de control stabilite în conformitate cu articolul 41 din respectivul regulament. Rapoartele ar trebui să cuprindă:

- (a) detalii privind modificările aduse planurilor naționale multianuale de control, pentru a lua în considerare, printre alți factori, modificările legislației, noile tipuri de boli sau de factori de risc, noile descoperiri științifice, rezultatele controalelor anterioare și modificările organizaționale semnificative;
- (b) rezultatele controalelor și auditurilor desfășurate în anul precedent în cadrul planului național de control;
- (c) tipul și numărul cazurilor de neconformitate identificate cu ajutorul controalelor;
- (d) acțiuni care să asigure punerea în aplicare eficace a planului național de control, inclusiv măsuri de executare și rezultatele acestora.

Articolul 44 alineatele (4) și (6) din regulament solicită Comisiei să elaboreze și să prezinte Parlamentului European și Consiliului un raport anual cu privire la funcționarea globală a controalelor în statele membre, ținând seama de:

- (a) rapoartele anuale prezentate de autoritățile naționale,
- (b) auditurile² și inspecțiile UE desfășurate în statele membre;
- (c) și de orice alte informații relevante.

Comisia a prezentat primul său raport către Parlamentul European și Consiliu în august 2010³. Scopul principal al raportului a fost de a furniza o primă examinare a datelor și a informațiilor privind controalele oficiale cuprinse în primele rapoarte anuale din partea statelor membre. De asemenea, acesta a oferit un rezumat al rezultatelor inspecțiilor și a auditurilor UE. El a fost discutat cu statele membre în cadrul Comitetului permanent pentru lanțul alimentar și sănătatea animală în septembrie 2010. Comitetele privind mediul și privind agricultura și problemele rurale ale Parlamentului European, l-au discutat în octombrie 2010.

¹ Regulamentul (CE) nr. 882/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 aprilie 2004 privind controalele oficiale efectuate pentru a asigura verificarea conformității cu legislația privind hrana pentru animale și produsele alimentare și cu normele de sănătate animală și de bunăstare a animalelor (JO L 165, 30.4.2004, p. 1).

² Începând din 2010, termenul „inspecție” a fost înlocuit cu cuvântul „audit”, pentru a reflecta domeniul mai larg de aplicare a activităților efectuate de OAV. În acest raport se folosește, în general, termenul „audit” pentru a facilita consultarea.

³ COM(2010) 441 final din 25.8.2010.

Comisia a inițiat discuții cu statele membre pe marginea problemelor ridicate în primul raport și, mai ales, în ceea ce privește modalitatea de raționalizare și de standardizare a colectării și tratării informațiilor privind controalele oficiale.

Acest al doilea raport are o abordare oarecum diferită de primul. El urmărește să ofere o privire de ansamblu asupra controalelor UE privind siguranța alimentară care nu este limitată la ultimul an pentru care sunt disponibile rapoarte anuale din partea tuturor statelor membre, dar se bazează pe cele mai recente informații de la toate cele trei surse principale de informații privind controalele pentru a oferi o descriere cât mai actuală a modului în care funcționează sistemul de control al UE.

Principalele surse pe care se bazează prezentul raport sunt: (a) rapoartele anuale din partea statelor membre pentru 2008 și 2009, (b) rezultatele activităților de control ale Comisiei în perioada 2008-2010 și (c) alte informații relevante privind controalele inclusiv:

- rapoartele recente din partea statelor membre privind controalele din anumite sectoare;
- rezultatele sistemelor de alertă rapidă ale UE (sistemul de alertă rapidă pentru alimente și furaje - RASFF, sistemul de notificare a bolilor animalelor - ADNS, sistemul de alertă pentru amenințările la adresa sănătății plantelor – Europhyt);
- discuțiile și deciziile privind controalele în cadrul Comitetului permanent pentru lanțul alimentar și sănătatea animală și al Comitetului fitosanitar permanent;
- o revizuire a cazurilor de încălcare a dreptului comunitar referitoare la deficiențele sistemelor de control din statele membre.

2. Lanțul alimentar în UE

Pentru a înțelege modul în care funcționează sistemul UE de controale oficiale ale lanțului alimentar (inclusiv cele necesare pentru a garanta sănătatea plantelor, sănătatea și bunăstarea animalelor), este util să se obțină mai întâi o idee cu privire la amploarea și complexitatea lanțului alimentar în UE. În conformitate cu ultimele date puse la dispoziție de Eurostat, valoarea producției totale din lanțul alimentar al UE este de aproximativ 750 de miliarde EUR. Ocuparea totală a forței de muncă în acest sector, de la producția primară până la vânzarea cu amănuntul și activitățile de catering depășește 48 de milioane. Există aproximativ 14 milioane de producători de produse agricole primare și 3 milioane de operatori din sectorul alimentar care operează în cadrul lanțului alimentar din UE, de la fabricarea alimentelor până la vânzarea cu amănuntul și activitățile de catering. Aceste cifre globale oferă o idee cu privire la amploarea industriei alimentare. Ea este uriașă, însă este, de asemenea, foarte variată și complexă.

În producția primară, de exemplu, dimensiunea medie a fermelor variază de la aproximativ 90 ha în țări precum Republica Cehă, până la aproximativ 50 ha în țări cum ar fi Regatul Unit, Franța și Germania, și mai puțin de 8 ha în alte țări precum Polonia, Bulgaria și România.

Există, de asemenea, o mare varietate de tipuri de agricultură practicate în UE; într-o mare măsură, aceasta se explică prin condițiile agroclimatice dar și prin tradițiile agricole îndelungate.

În UE, există aproximativ 300 000 de întreprinderi producătoare de produse alimentare. Cu toate acestea, pentru multe produse - precum vinul, uleiul de măsline, ouăle și brânza - prelucrarea poate fi efectuată de exploatațile agricole mai degrabă decât de sectorul industrial. Concentrarea în exclusivitate asupra sectorului de producție ar însemna subestimarea dimensiunii totale și a complexității sistemului alimentar al UE. În sectorul de producție în mod specific, un mic număr de întreprinderi care operează la scară mondială reprezintă o parte foarte importantă a producției. În sectorul produselor lactate de exemplu, 1% din întreprinderi produc peste 60% din producția totală din UE. În unele dintre noile state membre, producția este mai puțin concentrată. În afara producției primare, cel mai mare număr de operatori din sectorul alimentar se găsesc spre sfârșitul lanțului alimentar, în comerțul cu amănuntul și sectorul de catering. Există peste un milion de vânzători cu amănuntul de produse alimentare în UE, mulți din aceștia reprezintă mici întreprinderi familiale, deși un număr redus de mari lanțuri de supermarketuri domină sectorul în privința volumului total al vânzărilor. Există aproape 1,4 milioane de restaurante și unități de catering.

3. Prezentare generală a controalelor privind siguranța alimentară în UE

3.1. Revizuire a rapoartelor anuale ale statelor membre

UE a elaborat o legislație cuprinzătoare și detaliată menită să garanteze că produsele alimentare furnizate consumatorilor prin intermediul acestui sistem vast și complex de producție a alimentelor sunt sigure și sănătoase. Principiile fundamentale ale legislației UE privind produsele alimentare și hrana pentru animale sunt stabilite în cadrul Regulamentului (CE) nr. 178/2002⁴. În temeiul acestui regulament, responsabilitatea principală pentru garantarea faptului că alimentele sunt sigure revine întreprinderilor alimentare de-a lungul lanțului alimentar, de la producția primară până la punctul de vânzare către consumatorul final. Statele membre sunt obligate să monitorizeze și să verifice că operatorii economici îndeplinesc cerințele prevăzute de legislația UE privind siguranța alimentelor și a hranei pentru animale (inclusiv sănătatea animalelor, bunăstarea animalelor și sănătatea plantelor). Acestea au obligația de a acționa un sistem de controale în acest scop.

Regulamentul (CE) nr. 882/2004 stabilește modul în care aceste controale ar trebui să fie organizate și efectuate. În esență, acesta stabilește normele generale pentru efectuarea controalelor oficiale în vederea verificării conformității cu normele UE privind siguranța lanțului alimentar. În special, regulamentul impune obligații statelor membre: atunci când verifică:

- respectarea de către operatori a dispozițiilor juridice sectoriale sau

⁴ Regulamentul (CE) nr. 178/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare.

- faptul că mărfurile care urmează să fie introduse pe piața UE (fie produse în UE sau importate din țări terțe) sunt în conformitate cu standardele și cerințele din legislația sectorială.

În plus, autoritățile statelor membre îndeplinesc alte sarcini oficiale în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 882/2004, cum ar fi cele realizate pentru a combate sau eradică agenții răspunzători de anumite boli animale (de exemplu, testarea animalelor pentru depistarea unor boli anumite în contextul unui program, o anchetă epidemiologică în urma apariției unui focar, vaccinarea împotriva bolilor animalelor sau sacrificarea animalelor infectate cu agenți patogeni).

Regulamentul (CE) nr. 882/2004 prevede, de asemenea, norme detaliate privind controalele efectuate de serviciile Comisiei în statele membre, pentru a verifica conformitatea acestora cu obligațiile stabilite în legislația sectorială și în Regulamentul (CE) nr. 882/2004. Statele membre trebuie să stabilească și să pună în aplicare planuri de control naționale multianuale pentru a respecta cerințele regulamentului. De obicei, aceste planuri acoperă o perioadă de trei până la cinci ani și au fost aplicate pentru prima dată de la începutul anului 2007. Statele membre sunt obligate să prezinte Comisiei un raport anual cu privire la punerea în aplicare a planurilor lor de control naționale multianuale. S-au primit rapoarte anuale pentru anii 2007, 2008 și 2009.

Rezultatele primei analize efectuate de Comisie a rapoartelor naționale au fost sintetizate în raportul său global de anul trecut, COM (2010) 441. În respectivul raport, a fost foarte dificil să se tragă concluzii pentru ansamblul UE datorită marilor diferențe între rapoartele naționale, atât în structură, cât și în conținut și absenței unor date armonizate privind controalele. Aceasta caracterizează și rapoartele pentru anii 2008 și 2009 și reflectă, în parte, diferențele considerabile între statele membre în ceea ce privește structurile agricole, culturile administrative și dimensiunea. Cu toate acestea, comparabilitatea rapoartelor s-a îmbunătățit în mod semnificativ ca urmare a: a) experienței acumulate de statele membre în producția acestora și b) dialogului activ în curs între Comisie și statele membre pentru a îmbunătăți în continuare conținutul, și, în special, pentru a spori comparabilitatea acestora. Întrucât, de trei ani consecutivi, majoritatea statelor membre au furnizat informații, pot fi identificate anumite tendințe și evoluții în timp interesante. Aceste aspecte sunt rezumate mai jos:

Culegerea și analizarea datelor

O trăsătură comună majorității rapoartelor este un efort sporit de a îmbunătăți adunarea și colectarea datelor privind numărul și tipul de controale realizate și rezultatele acestora. În căutarea eficienței și a eficacității, datele fiabile și actualizate sunt esențiale pentru evaluarea performanțelor și identificarea domeniilor prioritare pentru viitoarele activități de control. În timp ce rapoartele anuale menționează multe inițiative noi și în curs de desfășurare în acest sens, schimbul de expertiză și experiență pare a fi limitat între diferitele autorități de control din interiorul statelor membre sau între acestea din urmă. În raportul său anual de anul trecut, Comisia a precizat intenția sa de a examina, în cooperare cu statele membre, modul în care potențialul de transmitere electronică și de analiză a datelor poate fi exploatat pentru a realiza simplificarea și standardizarea la nivelul UE. S-au demarat lucrări pe această temă, care ar putea, la rândul lor, să ofere asistență statelor membre pentru dezvoltarea propriilor lor sisteme de gestionare a informațiilor.

Declarații generale privind performanța

Orientările Comisiei cu privire la structura și conținutul rapoartelor solicită fiecărei administrații naționale să dea, în fiecare an, o declarație privind performanța generală a sistemului său de control. Aceste declarații diferă din punct de vedere calitativ. În majoritatea rapoartelor ele se limitează la o declarație generală care menționează că controalele au fost efectuate în conformitate cu dispozițiile planificate, că standardele globale de siguranță alimentară, sănătate și bunăstare animală și sănătatea plantelor sunt satisfăcătoare, și, în cazul în care au fost identificate cazuri de neconformitate, acestea sunt, în mod normal, de natură minoră. Cu toate acestea, unele rapoarte oferă o evaluare mai cuprinzătoare și mai argumentată, bazată pe o serie de indicatori de performanță. În unele cazuri, acești indicatori se limitează la numărul și tipul controalelor efectuate și dacă acestea sunt în conformitate cu planurile inițiale. În altele (Franța, Finlanda, Suedia și Republica Slovacă) indicatorii merg mai departe și vizează măsurarea performanței în raport cu incidența anumitor boli animale sau boli de origine alimentară. În Franța există, de asemenea, o încercare de a urmări costul controalelor într-o serie de domenii specifice.

Progrese privind punerea în aplicare a planurilor de control naționale multianuale

Obligația impusă statelor membre de a introduce planuri de control naționale multianuale integrate care să acopere toate activitățile de control din întregul lanț alimentar de la fermă la consumator a constituit o provocare majoră. În majoritatea țărilor, sistemele naționale de control sunt foarte complexe, incluzând adesea un număr mare de organizații diferite implicate în diverse aspecte ale activității de control în domeniul alimentelor și al hranei pentru animale, al sănătății animale, bunăstării animalelor și sănătății plantelor. În majoritatea statelor membre, aceste organizații diferite ar fi avut puțină experiență de colaborare în trecut pentru a elabora planuri de control integrate. Mai mult, responsabilitatea operațională privind efectuarea controalelor revine autorităților regionale și locale în majoritatea statelor membre. Pentru a se asigura că activitățile lor sunt integrate pe deplin în planurile naționale, într-o manieră consecventă și coerentă, autoritățile naționale au fost obligate să consolideze mecanismele de consultare și de comunicare cu autoritățile lor regionale și locale. Rapoartele anuale privind punerea în aplicare a planurilor indică faptul că s-au înregistrat progrese considerabile în crearea de structuri și proceduri pentru integrarea planurilor de control ale tuturor actorilor implicați la nivel național, regional și local. Principala provocare pentru majoritatea autorităților este, în prezent, să elaboreze sisteme informatice și de comunicație care să poată furniza date exacte privind controalele efectuate și privind rezultatele acestora, astfel încât performanțele obținute în cadrul planurilor de control naționale multianuale să poată fi evaluate cu precizie în timp și ca scopurile și obiectivele de control să poată fi ajustate în conformitate cu prioritățile bazate pe riscuri.

Înregistrarea operatorilor economici din sectorul alimentar

Trasabilitatea eficientă a produselor alimentare de la sursa de origine până la destinația finală este un principiu esențial al sistemului de control al UE în materie de siguranța alimentelor. Elementele fundamentale ale sistemului sunt o înregistrare completă a

tuturor operatorilor, un sistem eficace de identificare a animalelor și trasabilitatea produselor alimentare și a hranei pentru animale. Au fost obținute progrese semnificative în înregistrarea societăților comerciale din sectorul alimentar. Cu toate acestea, în domeniul hranei pentru animale, înregistrarea unităților mai mici de producție a hranei pentru animale este încă incompletă. În ceea ce privește trasabilitatea animalelor, unele deficiențe sunt vizibile în identificarea bovinelor și a porcinelor și, îndeosebi, în sistemele pentru ovine, caprine și cabaline.

Evaluarea și ierarhizarea riscurilor

Regulamentul (CE) nr. 882/2004 cere în mod specific autorităților naționale să dețină un sistem explicit de evaluare a riscurilor și de ierarhizarea a controalelor. Datorită presiunii crescute care se va exercita asupra resurselor în anii următori, acest aspect al planurilor de control naționale multianuale și de rapoarte anuale conexe trebuie să beneficieze de o prioritate sporită. Unele rapoarte ale statelor membre furnizează o bună descriere a sistemelor de clasificare a riscurilor întreprinderilor din sectorul alimentar și a modului în care sunt organizate controalele lor, în conformitate cu această clasificare a riscurilor. Țările de Jos, Finlanda și Slovenia sunt deosebit de avansate în acest domeniu. Cu toate acestea, într-un număr de state membre, o mai bună clasificare a riscurilor operatorilor din sectoarele produselor alimentare și hranei pentru animale este identificată de autoritățile naționale ca fiind un domeniu important, care necesită îmbunătățiri. În ultimii ani, Oficiul Alimentar și Veterinar (OAV) al Direcției Generale Sănătate și Consumatori, prin intermediul auditurilor sale, a pus un accent sporit pe necesitatea ca statele membre să se asigure că, în toate sectoarele, controalele oficiale sunt efectuate cu regularitate, în funcție de riscuri și cu o frecvență adecvată.

Intensitatea și domeniul de aplicare a controalelor

În general, rapoartele indică faptul că există un nivel ridicat al intensității controalelor pe întreg teritoriul UE. Cu toate acestea, frecvența controalelor variază în mare măsură, în funcție de natura activităților. De exemplu, în sectoarele considerate ca prezentând un risc ridicat, cum ar fi producția de lapte și carne, controalele sunt mult mai frecvente.

Controalele în sectorul hranei pentru animale și al subproduselor de origine animală sunt mai puțin intense decât în sectorul produselor alimentare. Schimbări majore ale legislației UE în ultimul deceniu în ceea ce privește hrana pentru animale și subprodusele de origine animală, în special obligația de înregistrare a tuturor întreprinderilor producătoare de hrană pentru animale și de subproduse de origine animală, a impus un volum mare de muncă întreprinderilor și autorităților de control. În majoritatea rapoartelor se recunoaște faptul că există loc pentru îmbunătățiri și pentru intensificarea în continuare a controalelor pe baza unei ierarhizări a riscurilor în aceste sectoare.

Controalele în domeniul sănătății animale se concentrează pe verificarea conformității cu obligațiile privind identificarea animalelor și testarea pentru depistarea bolilor animale, precum bruceloza, tuberculoza, pesta porcină clasică și ESB. În plus, statelor membre li se cere să dispună de planuri de urgență pentru a face față unor crize importante în sectorul siguranței alimentelor și al hranei pentru animale și al sănătății animale.

Coordonarea între autoritățile naționale, regionale și locale

În multe state membre, responsabilitatea operațională pentru efectuarea de controale oficiale revine, în primul rând, autorităților regionale și locale. Aceasta este de remarcat în statele membre cu competențe descentralizate, cum ar fi Germania, Spania, Italia, Grecia, Regatul Unit, Suedia și Finlanda, unde autoritățile locale și regionale pot avea un grad ridicat de autonomie. Provocarea cu care se confruntă statele membre în cauză este modul în care se asigură un sistem de responsabilitate suficient de solid prin care autoritățile regionale și locale să poată oferi o justificare adecvată și regulată a activităților lor de control autorităților lor naționale și, prin acestea, autorităților de la nivelul UE.

Există și o problemă conexasă a suprapunerii responsabilităților și activităților de control între diferitele autorități. Aceasta este o problemă de lungă durată într-o serie de state membre. În Grecia, Portugalia și România, de exemplu, propriile autorități de audit intern invocă suprapunerea responsabilităților și a activităților operaționale ca o problemă serioasă. Aceste state membre figurează, de asemenea, printre cele care semnalează insuficiența resurselor ca unul din motivele pentru care obiectivele legate de numărul de controale nu pot fi atinse. În general, statele membre care dețin responsabilitățile și structurile de gestionare cele mai bine definite, care dispun de proceduri de contabilizare la toate nivelurile, sunt cele care par să funcționeze cu cea mai mare eficacitate.

Sistemele naționale de audit

Regulamentul (CE) nr. 882/2004 impune statelor membre să efectueze audituri interne sau să comande efectuarea unor audituri externe, pentru a se asigura că sistemele lor de control ating obiectivele regulamentului. El specifică, de asemenea, că aceste audituri trebuie să fie supuse unei examinări independente și să fie realizate într-un mod transparent.

Aproape toate statele membre au în funcțiune un sistem de audituri, cu toate că, în majoritatea cazurilor, acestea acoperă doar un număr limitat de domenii de control specifice în cadrul ansamblului sistemului. Rezultatele acestor audituri sunt prezentate în rapoartele anuale, dar deseori sub o formă deosebit de sintetizată. În general, principalele deficiențe constatate cu ocazia acestor audituri interne și a acțiunilor de remediere întreprinse nu sunt descrise în detaliu. Există, totuși, câteva excepții notabile. De exemplu, Finlanda și Republica Cehă comunică rezultatele auditurilor lor și punctele slabe identificate.

În plus, rapoartele anuale oferă informații limitate privind dispozițiile în vigoare pentru aplicarea cerințelor conform cărora rapoartele de audit trebuie să facă obiectul unei examinări independente.

Fiabilitatea sau lipsa de fiabilitate a sistemelor de audit intern ale statelor membre în ceea ce privește îmbunătățirile necesare controalelor va deveni, din ce în ce mai mult, un criteriu de risc luat în considerare în planificarea viitoarelor audituri ale OAV.

Resursele

Conform datelor furnizate de autoritățile naționale, se estimează că peste 100 000 de persoane sunt angajate direct sau indirect la nivel național, regional și local în efectuarea controalelor în sectoarele siguranței alimentelor și a hranei pentru animale, sănătății animale, bunăstării animalelor și sănătății plantelor. Aceasta este o resursă deosebit de importantă dar, dacă comparăm obiectivele controalelor cu realizarea concretă, anumite autorități naționale semnalează penuriile de personal ca fiind unul din motivele principale ale neîndeplinirii obiectivelor în materie de control. Unele state membre, precum Țările de Jos, sunt foarte explicite atunci când afirmă că sistemele și operațiunile lor de control fac obiectul unei ajustări pentru a ține seama de realitatea reducerilor de personal și raționalizării din ultimii ani. Evaluarea riscului și ierarhizarea controalelor constituie elementele esențiale ale acestei ajustări.

Formarea

Rapoartele naționale oferă o evidență detaliată a programelor de formare profesională organizate în fiecare an pentru personalul de control și pentru operatorii din sectorul alimentar. În general, efortul de formare este foarte important. El vizează trei priorități principale. Mai întâi, regulamentele din pachetul legislativ privind igiena, introduse în 2006, au necesitat un accent sporit pe bunele practici de igienă și pe aplicarea principiilor HACCP⁵ de către toți operatorii din sectorul alimentar. S-au depus eforturi semnificative în ultimii ani pentru a familiariza operatorii din sectorul alimentar și personalul de control de la toate nivelurile cu cerințele noilor regulamente. În al doilea rând, evoluțiile înregistrate în știință și tehnologie, în special în sectoare relativ noi ale producției de alimente și de hrană pentru animale (de exemplu, produse alimentare noi, OMG-urile, materialele care intră în contact cu alimentele, aditivii pentru produse alimentare și pentru hrana animalelor) necesită actualizarea constantă a know-how-ului personalului. În al treilea rând, atenția sporită acordată controalelor hranei pentru animale și a subproduselor de origine animală face apel la un efort special pentru a familiariza întreprinderile și autoritățile de control cu noile cerințe ale legislației UE în aceste sectoare.

Formarea la nivel național este sprijinită și completată prin sesiunile de formare organizate de Comisie în cadrul programului „O formare mai bună pentru o hrană mai sigură”, care a fost lansat în 2006 și este prevăzut la articolul 51 din Regulamentul (CE) nr. 882/2004. Acest program, care acoperă o gamă largă de teme, are drept obiectiv să facă mai eficiente controalele oficiale, asigurându-se că operatorii de la toate nivelurile respectă legislația UE în materie de protejare a sănătății publice, a animalelor și a plantelor, precum și a bunăstării animalelor. Ceea ce, la rândul său, contribuie la furnizarea de alimente și de hrană pentru animale mai sigure, ameliorând standardele de sănătate animală și sănătate a plantelor și sporind nivelurile de protecție a consumatorilor și animalelor.

Rezultatele activităților de control ale Comisiei, de exemplu, în domeniul igienei generale, astfel cum sunt descrise în partea 3.2 din prezentul raport, confirmă că în anumite domenii este necesară o formare suplimentară.

⁵ HAACP (*Hazard Analysis and Critical Control Points*) = analiza de risc și punctele de control critice.

Laboratoarele

Toate statele membre trebuie să desemneze laboratoare pentru efectuarea analizei eşantioanelor prelevate în cursul controalelor oficiale. Aceste laboratoare sunt obligate să funcţioneze şi să fie evaluate şi acreditate în conformitate cu standardele UE sau internaţionale pentru a garanta standarde uniforme şi de nivel înalt. Există o vastă reţea de laboratoare oficiale în întreaga UE. Multe dintre acestea funcţionează la nivel naţional, dar autorităţile regionale şi locale pot desemna, de asemenea, propriile lor laboratoare oficiale, în special în statele membre cu autorităţi regionale sau locale autonome. Aceasta poate duce la o proliferare considerabilă a laboratoarelor oficiale. Procesul de acreditare este complex şi, de cele mai multe ori, relativ costisitor, în special pentru laboratoarele regionale sau locale mai mici. Ca rezultat, unele state membre continuă să semnaleze întârzieri în atingerea acreditării depline a tuturor laboratoarelor lor oficiale care participă la controale oficiale. În 2010, Comisia a iniţiat discuţii cu statele membre cu privire la cerinţele în materie de acreditare.

Auditurile OAV au confirmat faptul că nivelul de conformitate a laboratoarelor cu legislaţia UE variază în funcţie de sectoare. De exemplu, cu privire la peşte şi produse pescăreşti, în general, laboratoarele care efectuează analize în contextul controalelor oficiale, par a fi bine echipate şi capabile de a efectua analizele necesare; majoritatea acestora sunt acreditate. Situaţia este diferită, de exemplu, în ceea ce priveşte laboratoarele care operează în cadrul planurilor naţionale de control al salmonelei. Auditurile OAV semnalează, de asemenea, deficienţe privind laboratoarele în domeniul controalelor pesticidelor în unele state membre.

Rezultatele controalelor oficiale şi ale monitorizării

a) Principalele domenii de neconformitate

În rapoartele statelor membre, există două mari teme recurente privind cazurile de neconformitate în producţia alimentară: controalele privind igiena în unităţi şi etichetarea. Cerinţele regulamentelor din pachetul legislativ privind igiena au intrat în vigoare din 2006. Rapoartele naţionale pentru 2007 privind controalele au semnalat deficienţe foarte răspândite în aplicarea acestor regulamente, probabil, în parte, ca urmare a faptului că acestea intraseră în vigoare doar din anul precedent. Progrese constante în acest domeniu au fost înregistrate în 2008 şi 2009, dar majoritatea rapoartelor atrag atenţia asupra continuităţii problemelor pentru operatorii mici din sectorul comerţului în detaliu şi al serviciilor de catering situate la sfârşitul lanţului alimentar. Principalele deficienţe cuprind: clădiri şi echipamente învechite, absenţa sau caracterul slab al sistemelor de control intern ale întreprinderilor, aplicarea deficientă a HACCP şi evidenţa contabilă inadecvată. Unele autorităţi semnalează probleme în sectoarele comerţului cu amănuntul şi al cateringului, cauzate de rata ridicată de rotaţie a personalului, în special în ceea ce priveşte lucrătorii sezonieri, fiind dificil, astfel, de a dispune de personal bine instruit cu privire la bunele practici de igienă. În ceea ce priveşte etichetarea, dificultatea principală pare să fie creată de complexitatea cerinţelor care decurg din diferitele domenii ale legislaţiei (de exemplu, aditivi, nutriţie, loc de origine, etc.).

Cu privire la hrana pentru animale, principalele cazuri de neconformitate se referă la: întârzieri în înregistrarea operatorilor economici, aplicarea necorespunzătoare a

principiilor HACCP, igiena la nivelul producătorilor de hrană pentru animale și la încălcări ale normelor privind aditivii din hrana pentru animale.

Privind sănătatea animală, principalele deficiențe raportate se referă la identificarea animalelor și la controalele circulației acestora.

În ceea ce privește bunăstarea animalelor în ferme, multe dintre deficiențele constatate erau atribuite lipsei de informare a fermierilor, în special a micilor fermieri. Unele state membre au înregistrat o reducere a nivelului de neconformitate în ferme în urma formării și informării agricultorilor.

Rezultatele controalelor oficiale și ale monitorizării

b) Tendințe generale ale bolilor cu origine alimentară

Salmonella și *Campylobacter* sunt cele două cauze principale de boală cu origine alimentară în UE. Analiza efectuată de EFSA a rapoartelor fiecărui stat membru privind zoonozele confirmă o tendință descrescătoare în Uniunea Europeană de cazuri de salmoneloză la oameni. În total, 108 614 cazuri confirmate la oameni au fost înregistrate în 2009 (date publicate în 2011) și, în special, cazurile de boli umane provocate de *S. Enteritidis* au scăzut în mod semnificativ. Raportul EFSA indică aplicarea programelor de control al salmonelei în statele membre drept o cauză a acestei reduceri.

Rapoartele anuale ale statelor membre privind controalele indică faptul că eșantionarea și examinarea probelor pentru aceste două riscuri microbiologice reprezintă o mare parte din eșantionările și examinările aferente producției alimentare în statele membre.

Măsurile coercitive naționale

Regulamentul (CE) nr. 882/2004 prevede că autoritățile competente se asigură că operatorii economici iau măsuri de remediere, în cazul în care sunt constatate neconformități. El impune, de asemenea, ca statele membre să aibă reguli clar definite privind sancțiunile aplicabile în cazul încălcării legislației UE. Aceste sancțiuni trebuie să fie eficiente, proporționale și disuasive. Aproape toate rapoartele prezintă un scurt rezumat al măsurilor adoptate pentru eliminarea neconformităților. Cele mai comune măsuri sunt etichetele de avertisment, amenzile, temporare sau, în cazurile grave, închiderile permanente ale întreprinderilor, și, în cazuri rare, procedurile penale în caz de fraude și de încălcări grave ale cerințelor legale. În general, informațiile privind sistemele de sancțiuni și modul în care acestea sunt aplicate sunt limitate și nivelul detaliilor variază de la un stat membru la altul. În absența unor date mai specifice și mai armonizate în rapoartele anuale, nu este posibil să se evalueze cât de coerent este sistemul global de control al aplicării în statele membre. În anumite state membre, cum ar fi Republica Cehă, există o tendință de trecere de la proceduri judiciare la proceduri administrative mai puțin costisitoare și mai eficiente pentru anumite cazuri mai puțin grave de neconformitate.

Controalele oficiale la apariția amenințărilor specifice pentru sănătate - ale produselor alimentare, animalelor și plantelor

În ultimii ani, principalele situații de urgență în materie de sănătate în cadrul UE în sectorul siguranței produselor alimentare și al hranei pentru animale aveau ca origine

producția hranei pentru animale. În 2008, au fost detectate niveluri ridicate de contaminare cu dioxină în carnea de porc din Irlanda. Situația se datorează problemelor în procesul de producție a hranei pentru animale, care decurg din utilizarea unor uleiuri uzate extrem de contaminate în cadrul procesului de uscare. În 2010, o contaminare cu dioxină a fost descoperită în produse originare din Germania. Aceasta se datorează faptului că anumite grăsimi, în special cele destinate numai pentru utilizare industrială, au fost adăugate în hrana animalelor. Comisia se află în curs de adoptare a unor măsuri specifice de tratare a acestui risc deosebit.

În domeniul sănătății animale, statele membre au trebuit să-și concentreze eforturile suplimentare de control asupra febrei catarale ovine și a gripei aviare. Recenta apariție a unui focar de febră aftoasă în Bulgaria subliniază importanța menținerii vigilenței, dar demonstrează, de asemenea, că măsurile de control ale UE, atunci când sunt aplicate corect, sunt eficiente pentru împiedicarea răspândirii bolii.

În domeniul sănătății plantelor, s-a atribuit o prioritate importantă luptei împotriva amenințării nematodului pinului în Portugalia și aplicării măsurilor care vizează eradicarea focarului în Spania. De asemenea, răspândirea rapidă a gărgăriței roșii, în țările mediteraneene și aparițiile repetate ale gândacului asiatic Longhorn (*Anoplophora glabripennis*) și a scarabeului asiatic (*Anoplophora chinensis*) au necesitat măsuri sporite de control și de izolare de către statele membre. Măsurile la nivelul UE și eforturile de control realizate de către statele membre în cauză sunt descrise în secțiunea 3.2 din prezentul raport.

Evoluții interesante ca posibile exemple de bună practică

Clasificarea unităților și publicarea rezultatelor (Danemarca, Republica Cehă, Regatul Unit și Belgia): Cerința ca toți operatorii din sectorul alimentar să fie înregistrați, împreună cu publicarea rezultatelor inspecției acestor întreprinderi de către autoritățile publice, facilitează capacitatea de a oferi consumatorilor informații utile privind standardele de conformitate în restaurante și în magazine. O serie de exemple sunt deja disponibile, cel mai vechi dintre acestea fiind proiectul danez „smiley” (<http://www.findsmiley.dk/en-US/Forside.htm>). Idei similare sunt urmărite în Regatul Unit și în Belgia.

Declarații voluntare ale măsurilor de remediere de către operatorii economici (Țările de Jos): Ca parte din efortul de a ameliora eficiența serviciilor de control și de a reduce sarcina activităților de control ale operatorilor din sectorul alimentar, Țările de Jos au introdus un sistem electronic de declarație voluntară de către operatorii din sectorul alimentar. Prin utilizarea acestui sistem, un operator din sectorul alimentar poate să raporteze autorității de control, prin intermediul unui instrument de raportare online, cu privire la măsurile pe care le ia ca răspuns la recomandările rezultate din controalele precedente. În cazul unor neconformități mai obișnuite, aceste rapoarte sunt în general acceptate fără necesitatea unei vizite de monitorizare, deși controalele ocazionale la fața locului sunt efectuate pe bază aleatorie.

Sisteme de management al calității (Belgia, Republica Cehă, Germania, Lituania și Slovenia): Un număr de state membre au introdus sisteme de management al calității (SMC) în cadrul serviciilor lor de control și le-au acreditat în conformitate cu standardele internaționale. De exemplu, în Republica Cehă, sistemele de management al calității ale majorității organismelor de control sunt auditate de organisme externe

conform standardului ISO 9001. Ele consideră aceste sisteme ca fiind instrumente importante pentru îmbunătățirea eficacității și eficienței generale a controalelor, iar examinarea constantă și independentă a performanțelor încurajează îmbunătățirea continuă. În Germania, un grup de lucru special privind managementul calității la nivelul landurilor a elaborat un cadru armonizat pentru pregătirea unui SMC în fiecare dintre cele 16 landuri.

3.2. Rezultatele activităților de control ale Comisiei în statele membre

Regulamentul (CE) nr. 882/2004 solicită Comisiei să efectueze controale în statele membre pentru a verifica faptul că, în general, controalele oficiale sunt efectuate în conformitate cu planurile de control naționale multianuale respective și în conformitate cu legislația UE.

Pentru a respecta obligațiile Comisiei, OAV realizează, în fiecare an, audituri și inspecții pentru a verifica respectarea legislației privind hrana pentru animale și produsele alimentare, sănătatea și bunăstarea animalelor și sănătatea plantelor și pentru a verifica măsura în care controalele oficiale naționale din aceste domenii se desfășoară conform legislației UE. Acest program este publicat pe site-ul internet al Comisiei la începutul fiecărui an.

Concluziile fiecărui audit sunt prezentate într-un raport adresat autorității naționale competente, împreună cu concluzii și recomandări privind remedierea deficiențelor identificate. Modul în care sunt tratate recomandările este prevăzut în secțiunea 3.4 din prezentul raport.

Informațiile cuprinse în auditurile OAV pot determina adoptarea măsurilor de urgență sau de salvagardare de către Comisie (sub formă de decizii ale Comisiei) în caz de amenințare gravă la adresa siguranței alimentelor, sănătății animale și sănătății plantelor, sau în cazul în care riscurile nu pot fi evitate prin măsuri luate doar de către statele membre afectate. Aceste instrumente juridice pot impune controale suplimentare, dar și măsuri pentru a preveni comerțul sau importurile de hrană pentru animale, de produse alimentare, de animale și plante sau oricare dintre produsele acestora, în funcție de situație.

Informațiile conținute de auditurile OAV pot fi utilizate, de asemenea, dacă este cazul, ca dovezi de încălcare a dreptului UE, în contextul procedurilor de infracțiune (a se vedea secțiunea 3.4).

Prin publicarea rapoartelor de inspecție și a planurilor de acțiune ale statelor membre, precum și a profilurilor de țară actualizate periodic, Comisia furnizează părților interesate și cetățenilor un raport factual privind modul în care autoritățile de control din fiecare stat membru își îndeplinesc obligația de a asigura aplicarea corectă a legislației UE.

În ultimii ani, OAV a efectuat aproximativ 250 de audituri în fiecare an, acoperind întregul lanț alimentar, precum și sănătatea și bunăstarea animalelor și sănătatea plantelor.

Auditurile în domeniul siguranței alimentare constituie partea principală a programului. În cursul perioadei examinate, cel puțin 70% din ansamblul auditurilor au vizat siguranța alimentelor, unele dintre acestea acoperind, de asemenea, aspectele referitoare la

sănătatea animală. Aproximativ 12 % din audituri au fost legate în mod specific doar de sănătatea animală. Restul auditurilor vizează bunăstarea animalelor și sănătatea plantelor, aproape 8 % din audituri fiind consacrate, în fiecare an, fiecăruia din aceste domenii.

Rapoartele OAV furnizează informații semnificative privind modul în care sistemele de control ale statelor membre s-au comportat în domeniile acoperite de auditurile acestuia în cursul perioadei de raportare. Secțiunea următoare stabilește aspecte de interes acoperite de program în ultimii trei ani în statele membre privind siguranța alimentară, sănătatea animală, bunăstarea animalelor și sănătatea plantelor. Aceasta oferă, de asemenea, o scurtă descriere a principalelor constatări și concluzii care rezultă din diferitele serii de audituri.

Rapoartele auditurilor OAV, precum și răspunsurile autorităților competente la recomandările formulate în rapoartele OAV sunt disponibile pe site-ul: http://ec.europa.eu/food/fvo/index_en.cfm

Siguranța produselor alimentare

Controalele oficiale privind producția de lapte și carne

În cursul perioadei supuse reexaminării, OAV a efectuat o serie de audituri în domeniul controalelor de igienă legate de producția de carne roșie și de lapte în aproape toate statele membre. Acestea au confirmat că toate statele membre au introdus sisteme de control solide, în mare parte în conformitate cu dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 882/2004 și că modernizarea necesară a unităților producătoare și prelucrătoare de carne/lapte conform standardelor UE în contextul aderării, a fost în mare parte finalizată cu succes în cele zece state membre care au aderat la UE în 2004. Operatorii economici din sectorul alimentar au făcut tranziția la cerințele regulamentelor din pachetul legislativ privind igiena. În cazul în care au fost observate nereguli, acestea ar putea fi atribuite deficiențelor individuale ale personalului serviciilor de control, care, în general, indică o carență a sistemului de supraveghere. Celălalt motiv principal al neregulilor persistente este legat de aplicarea deficientă a legislației de către autoritățile de control.

Mai mult, seria de audituri a identificat o tendință, în special în unele dintre „vechile” state membre, de a nu respecta cu strictețe cerințele existente privind inspecția cărnii, de exemplu, în ceea ce privește: (a) utilizarea personalului tehnic în locul medicilor veterinari oficiali pentru efectuarea inspecțiilor ante-mortem și (b) absența medicilor veterinari oficiali de la sacrificările efectuate în special în abatoarele mai mici, inspecția veterinară post-mortem fiind efectuată într-o etapă ulterioară.

Controalele oficiale privind alimentele pentru copii mici

În vederea evaluării controalelor privind producția de alimente pentru copii mici au fost efectuate audituri în 11 state membre și în Elveția. Nu s-a constatat nicio neregulă majoră cu privire la sistemele de control al igienei și de trasabilitate la întreprinderile producătoare de alimente care operează în acest sector. Cu toate acestea, programele HACCP din aceste întreprinderi nu au fost, în general, concepute pentru a ține seama de riscurile specifice asociate alimentelor pentru copii mici. S-au observat, de asemenea,

deficiențe în ceea ce privește cerințele în materie de compoziție și de etichetare, precum și de control intern al reziduurilor de pesticide și contaminanți.

Controalele oficiale privind preparatele pentru sugari și alimentele pentru copii mici nu au fost întotdeauna satisfăcătoare în privința ingredientelor, a criteriilor de compoziție și a substanțelor nutritive, a etichetării precum și a reziduurilor de pesticide. Aceste deficiențe ale controalelor oficiale au fost adesea legate de formarea limitată a personalului oficial cu privire la anumite cerințe ale legislației, de programele necorespunzătoare de eșantionare și testare și de capacitățile limitate de analizare a reziduurilor de pesticide. Astfel cum este cazul în alte sectoare, deficiențele identificate sunt abordate în mod sistematic prin intermediul mai multor activități de monitorizare.

Dispoziții tranzitorii pentru punerea în conformitate cu regulamentele din „pachetul legislativ privind igiena”

În cadrul regulamentelor din pachetul legislativ privind igiena, care se aplică din 2006, întreprinderilor din sectorul alimentar, ale căror aprobări au fost limitate atunci la aprovizionarea piețelor lor interne, li s-a acordat o perioadă de tranziție până la sfârșitul anului 2009 pentru a îndeplini ansamblul cerințelor de reglementare. Întreprinderile erau, de regulă, unități de capacitate mică care prelucrau volume limitate de alimente de origine animală. Înainte de sfârșitul perioadei tranzitorii, aceste întreprinderi au trebuit fie să ajusteze domeniul lor de activități, fie să se conformeze cerințelor de igienă, cu toate că regulamentele permit o anumită flexibilitate în ceea ce privește anumite dispoziții.

Șase state membre au fost vizitate recent pentru examinarea progreselor realizate în acest domeniu. S-a constatat că, atunci când autoritățile naționale au introdus dispoziții de flexibilitate în conformitate cu regulamentele UE, acest lucru a oferit soluții pentru multe dintre întreprinderile mici din sectorul alimentar, în special în sectorul cărnii roșii și în cel al laptelui. În statele membre care dispun de regimuri mai puțin suplă, cazurile de neconformitate au fost mai frecvente. Cu toate acestea, întrucât statele membre nu respectă pe deplin cerința de a notifica Comisiei dispozițiile de flexibilitate la nivel național, verificarea completă la nivelul UE a conformității cu aceste dispoziții nu este posibilă.

Trasabilitatea cărnii de vită și mânzat și a produselor pe bază de carne de vită și mânzat

O serie de audituri privind trasabilitatea cărnii de vită și mânzat și a produselor din carne de vită și mânzat este prevăzută a fi realizată până la sfârșitul anului 2011. În comparație cu situația din 2002, când s-a realizat ultima reexaminare, verificarea trasabilității cărnii de vită și mânzat și a produselor din carne de vită și mânzat și a etichetării obligatorii s-a îmbunătățit în statele membre vizitate. În ceea ce privește trasabilitatea animalelor vii, au existat anumite deficiențe, legate în principal de gestionarea bazelor de date, de controalele în exploatații și de notificarea deplasărilor de către piețele de animale sau distribuitorii autorizați.

Controalele oficiale privind peștele și produsele pescărești

Pentru evaluarea conformității cu cerințele UE privind peștele au fost efectuate audituri în nouă state membre. În ansamblu, s-a constatat că în toate țările vizitate au fost create sisteme oficiale de control cuprinzătoare pentru produsele pescărești, inclusiv

înregistrarea și aprobarea unităților și a navelor de pescuit. În unele țări au fost constatate variații semnificative în punerea în aplicare a controalelor oficiale între regiuni diferite. În general, laboratoarele care efectuează analize oficiale erau bine echipate și capabile să efectueze analizele necesare. Majoritatea laboratoarelor erau acreditate.

În timp ce sistemele globale au fost bine concepute și gestionate, în trei zone specifice au fost identificate deficiențe legate de controalele privind: (a) unitățile de producție primare, precum vasele de pescuit și fermele piscicole; (b) unele nave fabrică sau nave frigorifice; și (c) parametrii specifici produselor pescărești, cum ar fi controalele organoleptice, indicatorii de proapețime, controalele privind histamina, paraziții și cele microbiologice.

Controalele oficiale privind păsările de curte

Au fost efectuate 12 audituri ale sistemelor de control ale statelor membre pentru carnea de pasăre și produsele din carne de pasăre. În general nivelul de conformitate global a fost bun. Întregul lanț de producție de păsări de curte a fost acoperit, deși, în unele cazuri, numărul de controale efectuate la nivelul fermelor, a fost limitat. Principalele domenii de îmbunătățire identificate au fost legate de: aplicarea unor cerințe de igienă specifice, cum ar fi frecvența de eșantionare a carcaselor și punerea în aplicare a planurilor HACCP în cadrul unităților; și lipsa de notificare a Comisiei cu privire la legislația națională care acordă o anumită flexibilitate abatoarelor de capacitate mică. Acest ultim aspect reflectă situația privind acordurile de flexibilitate în sectorul cărnii roșii și în cel al laptelui descrise anterior în prezentul raport.

Planurile de control al infecțiilor cu Salmonella

Au fost realizate șapte audituri ale planurilor de control naționale ale infecțiilor cu *Salmonella* în sectorul avicol. În toate statele membre vizitate, au fost introduse planuri de control, dar, în anumite cazuri, punerea în aplicare a acestora a fost întârziată pentru anumite categorii. În toate statele membre, planurile pentru monitorizare și eșantionarea oficială privind *Salmonella* pentru diferite categorii de păsări de curte nu respectă pe deplin legislația UE, în principal din cauza unor deficiențe în eșantionare, a acțiunilor întreprinse în urma rezultatelor pozitive la teste și a laboratoarelor.

Controalele importurilor de alimente de origine neanimală

În ceea ce privește punerea în aplicare a deciziilor Comisiei referitoare la microtoxine și falsificarea coloranților Sudan, controalele oficiale s-au îmbunătățit semnificativ, în special pentru eșantionare, prepararea eșantioanelor și cu privire la loturile neconforme. Cu toate acestea, au fost constatate deficiențe la: produsele la care frecvența controalelor este condiționată de evaluarea riscului de către statele membre, notificările sistemului de alertă rapidă, laboratoare și transmiterea rezultatelor analitice.

Mai recent, auditurile OAV în statele membre au acordat o atenție deosebită punerii în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 669/2009 al Comisiei în ceea ce privește controalele oficiale consolidate efectuate asupra importurilor de anumite produse de hrană pentru

animale și alimentare de origine neanimală⁶. Primele rezultate indică faptul că, în ansamblu, statele membre au pus în aplicare principalele obligații din regulament, în special prin crearea de puncte de intrare desemnate (PID) pentru controale ale documentelor, ale identității și controale fizice. Domeniile în care trebuie continuată dezvoltarea cuprind: ameliorarea activității în rețea între autoritățile competente; și facilitarea transportului ulterior de loturi între diferitele state membre, în timp ce se așteaptă rezultatele controalelor fizice.

Reziduurile de pesticide

OAV a realizat zece audituri ale controalelor privind reziduurile de pesticide în statele membre. Rezultatele arată că responsabilitățile sunt clar identificate pentru autoritățile competente și că, în general, programele de control al reziduurilor de pesticide au fost puse în aplicare în mod satisfăcător pe baza unei analize a riscurilor.

Cu toate acestea, controalele oficiale în mai multe state membre se confruntă cu o lipsă de echipamente de laborator capabile să execute analize eficiente în cadrul vastului domeniu de aplicare solicitat de legislația UE. Recomandări pentru acțiuni corective au fost adresate statelor membre în cauză și fac obiectul unei monitorizări active.

Auditurile OAV au relevat că, deși autocontrolul este o cerință generală în cadrul legislației UE în domeniul alimentar, operatorii din sectorul alimentar (în special marile lanțuri de comerț cu amănuntul) au pus în aplicare sisteme de autocontrol deosebit de cuprinzătoare referitoare la reziduurile de pesticide. Acestea au notat, de asemenea, că astfel de sisteme, care funcționează în paralel cu controalele oficiale, nu au făcut obiectul unei evaluări de către autoritățile competente. Prin urmare, și în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 882/2004, OAV a recomandat ca statele membre să evalueze fiabilitatea acestor sisteme de autocontrol și să țină cont de rezultatele obținute la stabilirea frecvenței controalelor oficiale (regulamentul solicită în mod expres ca „controalele oficiale ale statelor membre să țină seama de fiabilitatea autocontroalelor efectuate de operatorii din sectorul alimentar).

Controalele oficiale privind aplicarea Regulamentului (CE) nr. 852/2004 (privind „igiena generală”)

În statele membre au fost realizate douăzeci și două de audituri pentru evaluarea sistemelor oficiale de control existente pentru verificarea conformității cu: normele de igienă alimentară instituite în temeiul Regulamentului (CE) nr. 852/2004; dispozițiile privind trasabilitatea și etichetarea; și normele aplicabile introducerii pe piață a apei îmbuteliate. În toate statele membre vizitate sunt instituite controale oficiale iar inspecțiile efectuate de echipele de audit ale OAV au confirmat faptul că inspectorii naționali efectuau cu ușurință evaluarea cerințelor de igienă. Cu toate acestea, în privința evaluării HACCP de către autoritățile competente, au fost descoperite puncte slabe în majoritatea statelor membre, corespunzătoare unui nivel scăzut de aplicare a principiilor

⁶ Regulamentul (CE) nr. 669/2009 al Comisiei din 24 iulie 2009 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 882/2004 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește controalele oficiale consolidate efectuate asupra importurilor de anumite produse de hrană pentru animale și alimentare de origine neanimală și de modificare a Deciziei 2006/504/CE.

HACCP de către operatorii din sectorul alimentar înșiși. S-a observat, de asemenea, o lipsă de pregătire.

Controalele oficiale privind aditivii alimentari

În anumite state membre au fost efectuate șaisprezece audituri de evaluare a sistemelor de control oficiale pentru aditivii alimentari. Rezultatele au arătat că, în toate statele membre vizitate, au fost instituite cadre juridice și structuri organizaționale bine stabilite pentru controalele oficiale, inclusiv rețele de laboratoare. În general, există un număr suficient de membri ai personalului de control, deși nivelul de calificare și formare ar putea fi îmbunătățit. Procedurile de control sunt, în general, bine documentate, abordarea bazată pe riscuri este în general respectată în controalele efectuate, iar în caz de neconformitate sunt adoptate măsuri. Cu toate acestea, au fost identificate unele deficiențe în controalele privind puritatea și etichetarea aditivilor alimentari. În general, nu există niciun control la punctul de import, cu excepția coloranților neautorizați menționați în mod explicit în legislația UE. Legislația UE privind monitorizarea consumului și utilizarea de aditivi alimentari nu a fost pusă în aplicare într-un anumit număr de state membre. Acest aspect este abordat în mod activ prin procesul de monitorizare.

Controalele oficiale privind materialele destinate să vină în contact cu produsele alimentare

Pentru evaluarea controalelor oficiale cu privire la materialele care intră în contact cu alimentele (MCA) a fost efectuată o serie de șaisprezece audituri. Deși sunt stabilite cadre juridice pentru controalele oficiale privind MCA, punerea lor în aplicare a început abia recent într-o serie de state membre și sunt necesare eforturi suplimentare în vederea dezvoltării sistemelor de control, inclusiv a orientărilor specifice privind controlul, a modernizării laboratoarelor și a formării specifice sectorului. Desemnarea autorităților competente pentru controalele oficiale este adesea neclară, având drept rezultat absența sau suprapunerea controalelor. Întrucât înregistrarea operatorilor MCA nu este obligatorie în temeiul legislației UE, nu există nicio garanție că aceștia fac obiectul unor controale oficiale. În general, la nivelul fabricării MCA existau controale bine stabilite bazate pe riscuri, dar sunt necesare eforturi suplimentare privind controalele la nivelul utilizatorilor de MCA, precum întreprinderile de prelucrare a alimentelor. Personalul autorității competente a fost adesea insuficient instruit cu privire la aspecte specifice referitoare la MCA, cum ar fi sistemele de trasabilitate, bunele practici de fabricație și evaluarea declarației de conformitate.

Controalele oficiale privind organismele modificate genetic (OMG)

Auditurile OAV s-au concentrat asupra controalelor oficiale întreprinse pentru verificarea conformității cu cerințele de trasabilitate și etichetare legate de introducerea pe piață a OMG-urilor în alimente, hrană pentru animale și semințe, precum și cu privire la realizarea controalelor specifice necesare în conformitate cu decizii de urgență care vizează împiedicarea importului de OMG-uri neautorizate. În timp ce controalele sunt, în general, efectuate în conformitate cu cerințele UE, s-au observat câteva deficiențe cu privire la: controalele la importul de orez originar din China; acreditarea laboratorului; precum și eșantionarea insuficientă pentru analize de laborator.

Sănătatea animală

Programele de eradicare a bolilor animale: activitățile grupului operativ

Pe lângă activitățile efectuate de OAV privind eradicarea bolilor, astfel cum sunt descrise mai jos, în 2000 a fost creat un grup operativ pentru monitorizarea programelor de eradicare a bolilor cofinanțate de UE, având ca obiectiv sporirea eficacității acestor programe. Pentru anumite boli, precum tuberculoza bovină, bruceloza, rabia și pesta porcină clasică, au fost create subgrupe specifice pentru a furniza asistență tehnică statelor membre și pentru a monitoriza implementarea acestora.

Eradicarea tuberculozei și a brucelozei bovine

Eradicarea tuberculozei bovine și brucelozei la bovine, ovine și caprine constituie o prioritate importantă în statele membre care nu sunt oficial indemne de aceste boli. OAV a efectuat zece audituri ale programelor de eradicare a tuberculozei și/sau brucelozei. În general, programele, aprobate și cofinanțate de UE, au fost puse în aplicare în mod corect. Cu toate acestea, în unele dintre statele membre vizitate, au fost detectate deficiențe (în anumite cazuri grave) în ceea ce privește restricțiile de circulație, testarea și frecvențele de eșantionare și/sau efectuarea de investigații epidemiologice.

Ca rezultat al activităților OAV și ale grupului operativ, Comisia veghează în mod deosebit ca deficiențele în aceste state membre să fie abordate printr-un nivel mai bun de concepție, de punere în aplicare și de monitorizare a programelor de eradicare.

Rabia

Ca urmare a punerii în aplicare a programelor de eradicare a rabiei finanțate de UE, au fost semnalate progrese semnificative în eradicarea rabiei în cursul auditurilor efectuate de OAV în statele membre din regiunea Mării Baltice. Cu toate acestea, în unele state membre, punerea în aplicare a programelor de vaccinare a fost deficientă. Rezultatele auditurilor efectuate de OAV indică faptul că incidența rabiei la animalele domestice și sălbatice constituie în continuare un motiv de preocupare.

Pesta porcină clasică

Datorită aplicării sporite a măsurilor de biosiguranță și a îmbunătățirii campaniilor de vaccinare a mistreților în cadrul unui program de eradicare finanțat de UE, au izbucnit numai focare sporadice de pesta porcină clasică (PPC) la porcii domestici în ultimii ani în UE. Acestea au fost bine controlate de către statele membre prin aplicarea legislației UE relevante și a planurilor de urgență (a se vedea mai jos). În ciuda acestor progrese, PPC persistă la populația de mistreți din unele regiuni din câteva state membre din centrul și estul Europei, prezentând astfel un risc de reintroducere a virusului în efectivele de porcine domestice. OAV monitorizează situația bolii și autoritățile sunt asistate, printre altele, prin intermediul activităților grupului operativ, în special în Bulgaria și România, în combaterea bolii în condițiile speciale care predomină în fiecare dintre statele membre respective.

Planurile de urgență

Statele membre au obligația legală de a elabora planuri de urgență pentru a fi pregătite pentru apariția, pe teritoriul lor, a unor eventuale focare majore de epizootii, cum ar fi febra aftoasă și pesta porcină clasică. OAV a realizat audituri ale acestor planuri de urgență în opt state membre. Aceste audituri au concluzionat că autoritățile competente au demonstrat, în general, capacitatea lor de a răspunde cu promptitudine la notificările de boli epizootice suspecte și de a lua măsurile necesare. S-au formulat recomandări pentru ameliorarea în continuare a anumitor aspecte, cum ar fi gradul de pregătire a laboratoarelor, acordurile locale și examinările și actualizările regulate ale planurilor.

Controalele oficiale privind laboratoarele pentru febră aftoasă (FA)

Comisia are obligația legală de a inspecta laboratoarele din UE care manipulează virusul viu al febrei aftoase, din cauza riscurilor pentru sănătatea animală în cazul în care virusul ar scăpa dintr-un mediu controlat. Există 16 laboratoare de diagnostic naționale și trei laboratoare autorizate să manipuleze virusul pentru producția de vaccinuri. În ultimii ani au fost inspectate opt laboratoare, cu rezultate diferite. Au fost identificate probleme grave în trei laboratoare, care ar fi putut să prezinte un risc de răspândire a virusului. În două dintre acestea, problemele, legate de sistemele de eliminare a deșeurilor, au fost soluționate rapid, dar în al treilea, nivelul de biosecuritate era insuficient și autorizația de manipulare a virusului viu de FA i-a fost retrasă. Având în vedere riscurile implicate și resursele semnificative necesare pentru a supraveghea funcționarea acestor laboratoare, atât la nivelul statelor membre, cât și la nivelul UE, aceste concluzii confirmă faptul că laboratoarele pentru febră aftoasă ar trebui să fie aprobate numai în acele state membre care sunt în măsură să garanteze conformitatea cu articolul 65 din Directiva 2003/85/CE, în special pentru a asigura resursele necesare în acest scop.

ESB

Cu privire la ESB, s-a constatat o scădere dramatică a incidenței acestei boli, iar acest lucru a permis o creștere substanțială a limitelor de vârstă pentru testare. Frecvența auditurilor efectuate de OAV în acest domeniu a fost redusă în mod corespunzător.

Boala limbii albastre

Ca urmare a disponibilității vaccinurilor împotriva bolii limbii albastre cu serotipul 8, au fost realizate audituri ale OAV în patru state membre, pentru a evalua punerea în aplicare a campaniei cofinanțate de vaccinare de urgență împotriva bolii limbii albastre. Deși au fost observate unele lacune, în special în ceea ce privește excluderea de la vaccinare a unor subpopulații specifice, cum ar fi vitele pentru îngrășare și mieii pentru înlocuire, campaniile de vaccinare au fost, în general, efectuate în conformitate cu programele aprobate.

Bunăstarea animalelor

OAV a efectuat 39 de audituri ale controalelor privind bunăstarea animalelor în ferme, în timpul transportului și în momentul sacrificării. Acest program intensiv, care a acoperit toate statele membre, a obținut rezultate importante în trei domenii principale.

Auditurile OAV au monitorizat progresele înregistrate de statele membre în eliminarea treptată a cuștilor neamenajate pentru găini ouătoare până la termenul limită de 1

ianuarie 2012. Există preocupări legate de faptul că un număr important de producători din mai multe state membre nu vor respecta termenul limită. Comisia colaborează cu experți din statele membre în vederea accelerării procesului de eliminare treptată și de obținere a conformității în cursul anului 2011.

În ceea ce privește bunăstarea porcinelor, statele membre se află în diverse stadii de pregătire pentru adăpostirea în grup a scroafelor gestante, obligație a cărei termen limită este data de 1 ianuarie 2013. Monitorizarea de către OAV a progreselor realizate în acest domeniu indică faptul că, în majoritatea statelor membre, vor fi necesare eforturi semnificative pentru respectarea termenului limită. Nu au fost realizate suficiente progrese în privința cerințelor pe termen mai îndelungat, cum ar fi necesitatea de a utiliza alte practici de protecție a mediului sau de gestionare în locul scurtării cozii porceilor, cu excepția Suediei și Finlandei, unde există deja o interdicție a acestei practici.

În ceea ce privește transporturile, deși doar un număr mic de state membre erau organizate în 2007 pentru a îndeplini cerințele privind aprobarea mijloacelor de transport, s-au înregistrat progrese constante în îmbunătățirea nivelului de conformitate în ultimii ani. În special, noua cerință pentru instalarea unor echipamente de monitorizare a temperaturii și a unui dispozitiv de avertizare a fost pusă în aplicare cu succes. Cu toate acestea, în majoritatea statelor membre, procesul de aprobare a vehiculului nu a abordat în mod adecvat anumite cerințe cu privire la dispozitivele de adăpare și la sistemele de navigație prin satelit.

Sănătatea plantelor

Controlul importurilor de produse reglementate

Au fost efectuate unsprezece audituri ale sistemelor statelor membre de control al importurilor pentru sănătatea plantelor, în cadrul unei serii de audituri privind regimul modificat de import al UE în domeniul sănătății plantelor aplicat din anul 2005. S-au constatat îmbunătățiri semnificative ale sistemelor de control. Cu toate acestea, există puncte care trebuie încă abordate, în special cu privire la controalele efectuate în alte locuri decât la punctele de intrare. S-au observat probleme cu privire la tranzitul mărfurilor reglementate, având în vedere că nu a fost posibil să se identifice toate mărfurile respective la primul punct de intrare. Ca urmare, anumite mărfuri nu au fost supuse controalelor fitosanitare necesare. Alocarea resurselor și deficiențele de infrastructură sunt cauzele fundamentale ale acestor abateri în unele state membre.

Focarele de organisme dăunătoare

Douăzeci și trei de audituri au acoperit o gamă largă de organisme dăunătoare. În ceea ce privește cei mai importanți dăunători, nematodul lemnului de pin (*Bursaphelenchus xylophilus*) este prezent în Portugalia și un focar a apărut în Spania. O serie de adaptări legislative și de inițiative ale Comisiei pentru aplicarea legislației care vizează întărirea controalelor, inclusiv mai multe audituri ale OAV, au contribuit la împiedicarea răspândirii organismelor dăunătoare în restul UE. În cazul gândacului roșu de palmier (*Rhynchophorus ferrugineus*), auditurile OAV au arătat că statele membre au făcut eforturi pentru combaterea acestui dăunător. Biologia acestuia face ca detectarea timpurie și controlul său să fie dificile și au existat probleme substanțiale privind aplicarea măsurilor de eradicare necesare în grădinile private și în orașele în care sunt de obicei

situate plantele gazdă (palmierii). Gândacul roșu de palmier este deja extrem de răspândit în multe regiuni din UE unde sunt cultivați palmierii.

Gândacul chinezesc cu coarne lungi și gândacii asiatici cu coarne lungi (*Anoplophora spp.*) sunt paraziți prezenți într-o gamă largă de plante lemnoase. Auditurile OAV au arătat că, în practică, statele membre nu aplică în mod sistematic măsurile necesare pentru eradicarea la timp a acestora. Cu toate acestea, cu excepția izbucnirii unui focar important în nordul Italiei, focarele au fost, în general, cel puțin limitate la zone mici și unele dintre ele au fost eradicate.

Controalele fitosanitare interne

Au fost efectuate șaisprezece audituri privind controalele fitosanitare interne, cuprinzând întreținerea zonelor protejate, punerea în aplicare a unui sistem de pașaport fitosanitar și controalele din sectorul cartofilor. Majoritatea auditurilor au confirmat realizarea unor controale corespunzătoare în zonele protejate, dar au existat cazuri în care statele membre au fost solicitate să amelioreze în mod substanțial activitățile de control pentru a evita retragerea statutului de zonă protejată. Auditurile referitoare la pașaportul fitosanitar au arătat rezultate diferite. Acestea au indicat că numeroase cazuri de neconformitate identificate în timpul seriilor de audituri anterioare nu fuseseră remediate. Rezultatele au arătat, de asemenea, că prin ierarhizarea adecvată a sarcinilor și alocarea corespunzătoare a resurselor, se poate stabili un sistem de control. Au fost înregistrate progrese în cele mai multe audituri din sectorul cartofilor.

Hrana animalelor și subprodusele de origine animală (SOA)

În acest domeniu au fost efectuate treizeci și nouă de audituri de către OAV. Principalele concluzii care rezultă din aceste audituri sunt prezentate mai jos.

În timp ce procesul de aprobare a fost finalizat în toate statele membre pentru cele mai mari unități furajere care necesită autorizare, înregistrarea unităților mai mici este încă foarte incompletă. Legislația UE prevede înregistrarea tuturor operatorilor activi în orice etapă a producției, transformării, stocării, transportului sau distribuției hranei pentru animale.

Au existat deficiențe frecvente în conceperea și punerea în aplicare a procedurilor bazate pe HACCP, la care se adaugă o lipsă de expertiză a autorităților competente cu privire la modul de a le evalua.

În ceea ce privește controalele la import, o abordare bazată pe riscuri a lipsit în multe cazuri, iar frecvența controalelor fizice pentru anumite mărfuri a fost redusă.

Există un risc potențial ca proteinele de origine animală prelucrate, conținute în îngrășămintele organice și amelioratorii de sol să contamineze hrana pentru animale. Auditurile OAV au identificat necesitatea de consolidare a controalelor oficiale privind îngrășămintele organice și amelioratorii de sol, care au fost în mare parte satisfăcătoare la uzinele de producție, însă deficiente în restul lanțului de comercializare și utilizare. Următoarea rundă de audituri a OAV pune accentul, în special, pe controalele referitoare la această parte din lanțul furajer.

Au fost înregistrate îmbunătățiri semnificative în utilizarea documentelor comerciale referitoare la SOA, precum și privind exactitatea și fiabilitatea acestora. Același lucru este valabil pentru colectarea, transportul, identificarea și eliminarea SOA care, în afara sectorului comerțului cu amănuntul, sunt în mare măsură în conformitate cu cerințele relevante.

Controalele la importul de alimente de origine animală și de animale

Au fost înregistrate 30 de audituri ale OAV privind importurile și controalele în cursul tranzitului. Toate statele membre au sisteme oficiale cuprinzătoare pentru controlul importurilor și, în cea mai mare parte, acestea funcționează corespunzător.

În special, elaborarea și punerea în aplicare a unui sistem informatizat comun aplicabil importurilor în sistemul TRACES au facilitat și simplificat multe proceduri privind posturile de control la frontieră și au ameliorat comunicarea între statele membre cu privire la import și la tranzit. El a facilitat, de asemenea, o imagine de ansamblu a configurației importurilor în UE. Cu toate acestea, faptul că unele dintre principalele statele membre importatoare nu utilizează încă pe deplin sistemul TRACES rămâne un punct slab.

Auditurile au identificat o serie de aspecte care trebuie să fie abordate:

Dispozițiile în vigoare privind controalele transbordărilor loturilor, origine dintr-o țară terță și destinate unei alte țări terțe, sunt complexe și dificil de pus în aplicare, în special în ceea ce privește notificarea la punctele de control la frontieră corespunzătoare, precum și urmărirea și verificarea ieșirii în cadrul termenelor cerute. Deși aceste dificultăți se observă în toate porturile, acestea sunt mai frecvente în porturile mai mari unde au loc astfel de transbordări. În așteptarea unei reexaminări a regulilor actuale, au fost introduse anumite amendamente la termenele aplicabile și au fost emise orientări pentru ca regulile să devină mai eficiente și mai ușor de aplicat.

Există o mare variabilitate în planurile de monitorizare a loturilor importate în statele membre. Strategia de monitorizare, nivelurile de eșantionare și gama de produse și origini testate diferă foarte mult.

Autoritățile competente nu recurg în mod sistematic la măsuri coercitive și la sancțiuni pentru îmbunătățirea conformității în domenii cum ar fi notificarea înainte de sosirea fizică a loturilor și completarea corectă a documentației oficiale.

Reziduurile de medicamente veterinare și de contaminanți

OAV a efectuat 20 de audituri privind reziduurile de medicamente veterinare și de contaminanți din statele membre. Principalele concluzii ale acestora sunt prezentate mai jos.

Laboratoarele de analiză din majoritatea statelor membre sunt acum acreditate conform standardului ISO 17025: 2005, dar numărul de metode de determinare a reziduurilor inclus în domeniul de aplicare al acreditării este foarte variabil. Condițiile și procedurile de acreditare ale metodelor depind de politica organismelor naționale de acreditare. În cazul în care acestea acceptă un „domeniu de aplicare flexibil”, după îndeplinirea criteriilor de acreditare inițiale, laboratorul poate adăuga combinații de

substanță/matrice/specii la o metodă deja acreditată, fără a solicita aprobarea organismului de acreditare de fiecare dată. Dacă organismele naționale de acreditare dispun ca fiecare astfel de metodă suplimentară să fie supusă omologării, care are loc, de obicei, în legătură cu auditurile anuale, procedura este mult mai lentă și adesea mai costisitoare pentru laboratoare.

Decizia 2002/657/CE a Comisiei oferă laboratoarelor oficiale însărcinate cu reziduurile instrucțiuni obligatorii privind validarea metodelor de detectare a reziduurilor. Deși de durată și oarecum complicate, acestea au armonizat metoda de validare în statele membre, au permis creșterea fiabilității rezultatelor și au oferit orientări laboratoarelor din țările terțe.

Caii tratați cu anumite medicamente trebuie să fie excluși în mod sigur din lanțul alimentar pentru șase luni (în cazul anumitor medicamente) sau pe viață. Acest lucru este menționat în secțiunea IX a pașaportului cabalin, pe care fiecare cal din UE ar trebui să-l dețină, începând de la vârsta de aproximativ șase luni. Deși termenul limită pentru înregistrarea tuturor cailor a trecut, punerea în aplicare este încă în curs de derulare în mai multe state membre. În majoritatea statelor membre, pașapoartele cabaline sunt solicitate și verificate la sacrificare, însă foarte puține state membre, în cazul în care există, au efectuat controale privind legătura dintre anumite tratamente și mențiunile din secțiunea IX a pașaportului.

În momentul sacrificării, în majoritatea statelor membre se furnizează informații privind lanțul alimentar (ILA) pentru toate speciile. Cu toate acestea, interpretarea legislației variază considerabil. Anumite state membre impun proprietarilor/deținătorilor să declare în ILA toate tratamentele acordate unui animal în timpul duratei sale de viață. Altele solicită doar o declarație că animalele nu sunt sacrificate înainte de expirarea perioadei de așteptare prevăzute după administrarea unui medicament.

3.3. Alte surse de informare cu privire la controalele din statele membre

Rapoarte sectoriale

Anumite dispoziții din legislația UE privind diferite aspecte legate de siguranța alimentelor, sănătatea și bunăstarea animalelor și sănătatea plantelor, impun statelor membre să prezinte rapoarte periodice cu privire la anumite cerințe. Pe baza acestor rapoarte naționale, Comisia realizează, la rândul ei, un număr de rapoarte sectoriale, care prezintă stadiul de punere în aplicare a anumitor aspecte ale legislației europene aplicabile lanțului alimentar și care includ, în unele cazuri, date specifice cu privire la controalele oficiale și la rezultatele acestora în domeniile vizate.

Printre rapoartele cele mai relevante, se află cele privind: monitorizarea și testarea rumegătoarelor pentru prezența encefalopatiei spongiforme transmisibile (EST); tendințele și sursele de zoonoze; agenții zoonotici și focarele de toxinfecție alimentară în Uniunea Europeană (încredințat către EFSA); bolile cu notificare obligatorie ale animalelor din speciile bovine și porcine (în contextul schimburilor comerciale din interiorul UE); raportul anual privind monitorizarea reziduurilor de pesticide în ansamblul UE; și rapoartele grupului operativ însărcinat cu eradicarea bolilor la animale.

Un tabel care conține o listă a principalelor rapoarte ale Comisiei publicate în cursul anului trecut și site-urile lor internet, este inclus în anexa la prezentul raport.

Sistemele de alertă rapidă și alte instrumente de informare

Sistemele de alertă rapidă pentru alimente și furaje (SARAF) existente, pentru focarele de boli animale (ADNS) și focarele de boli la plante (Europhyt) reprezintă instrumente importante pentru gestionarea reacției rapide în caz de urgențe sau riscuri emergente și o sursă de informare privind tipurile de pericole și boli, pe măsură ce acestea se dezvoltă de-a lungul lanțului alimentar. Datele furnizate de acestea pot fi un indicator important al deficiențelor de conformitate cu standardele de siguranță stabilite. Rezultatele detaliate obținute de la aceste sisteme de alertă pentru alimente și boli animale sunt rezumate în fiecare an în cadrul rapoartelor anuale privind SARAF și ADNS, publicate pe site-ul internet al Comisiei:

http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/index_en.htm

http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/adns/index_en.htm .

În ceea ce privește Europhyt, instrumentul de notificare pentru interceptarea loturilor din motive fitosanitare, Comisia este în curs de lansare a unui site internet pentru publicarea rapoartelor lunare de interceptare.

TRACES, sistemul care permite schimbul de informații între Comisie și statele membre privind controalele desfășurate asupra animalelor și a produselor animale (cu privire la produsele interne și la importurile din țări terțe) constituie o altă sursă importantă de date, nu numai pentru volumul circulației de mărfuri, dar și pentru controalele veterinare oficiale desfășurate: http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/traces/index_en.htm

Întocmirea rapoartelor Comitetului permanent pentru lanțul alimentar și sănătatea animală

Periodic, statele membre prezintă, de asemenea, rapoarte privind funcționarea controalelor în cadrul reuniunilor Comitetului permanent pentru lanțul alimentar și sănătatea animală. Acestea pot fi ori rapoarte de rutină privind incidența și controlul bolilor de origine alimentară, bolile animalelor sau bolile plantelor; ori pot fi aferente unor epidemii recente și măsurilor de urgență adoptate ca răspuns. Rapoartele reprezintă o altă sursă importantă de informare care ajută Comisia să evalueze modul în care funcționează controalele în statele membre. În ultimii ani, Comisia a adoptat practica de a publica aceste prezentări pe site-ul Comisiei, alături de procesele-verbale ale respectivelor reuniuni.

De asemenea, în unele domenii, Comisia pregătește o compilație a unor astfel de rapoarte, astfel cum au fost primite de la statele membre și le pune la dispoziție prin intermediul procedurilor Comitetului permanent (disponibilă pe următorul site internet:

http://ec.europa.eu/food/committees/regulatory/index_en.htm).

3.4. Monitorizarea și măsurile coercitive ale Comisiei

O atenție susținută și coordonarea măsurilor coercitive rămân o prioritate în toate domeniile la care se referă prezentul raport. Recomandările conținute în rapoartele de audit ale OAV constituie un aport important la acesta. Ele sunt monitorizate în mod sistematic, printr-o serie de activități.

Autoritățile competente din statele membre sunt invitate să prezinte un „plan de acțiune” care să descrie modul în care au abordat sau intenționează să abordeze recomandările. La rândul său, Comisia evaluează planul de acțiune și monitorizează în mod sistematic punerea în aplicare a tuturor acestor măsuri prin intermediul unor activități de monitorizare care includ: (a) misiuni generale de monitorizare pe parcursul cărora OAV și autoritățile statului membru se întâlnesc pentru a evalua progresele realizate cu privire la toate recomandările făcute respectivului stat membru; (b) audituri de monitorizare la fața locului privind chestiunile specifice sau cererile de rapoarte scrise cu privire la chestiunile specifice; și (c) întâlniri bilaterale la nivel înalt în cazul unor probleme globale sau de durată.

O altă sursă de informații care ar putea indica neconformitatea sau problemele privind punerea în aplicare întâmpinate sunt plângerile din partea membrilor publicului sau a ONG-urilor iar Comisia veghează la garantarea faptului că acestea sunt continuate și cu statele membre în cauză, cu scopul de a obține un rezultat pozitiv.

În ceea ce privește alte instrumente, și în cursul perioadei 2009-2010, Comisia a considerat că proiectul pilot al UE, care funcționează în 15 state membre voluntare din aprilie 2008 cu scopul de a oferi răspunsuri mai rapide și mai complete la întrebările care decurg din punerea în aplicare a legislației UE, este un instrument util, întrucât a sporit comunicarea între Comisie și statele membre și a contribuit la soluționarea problemelor de aplicare a legii, fără a fi necesar recursul la proceduri oficiale privind încălcarea dreptului comunitar.. .

Cu toate acestea, în cazul în care autoritățile competente nu iau măsuri corective satisfăcătoare pentru a soluționa unele probleme persistente și atunci când mecanismele descrise mai sus nu conduc la o soluționare satisfăcătoare sau atunci când progresele sunt insuficiente, Comisia poate lansa proceduri privind încălcarea dreptului comunitar, pentru a obține conformitatea statului membru.

Acest lucru a fost constatat în trei cauze împotriva Greciei deoarece, în mod sistematic, aceasta nu a respectat o serie de componente importante din legislația UE privind siguranța alimentelor. Curtea a emis trei hotărâri care au condamnat Grecia pentru deficiențe în aplicarea legislației UE. În mod concret:

- audituri ale OAV au constatat deficiențe sistemice, fundamentale și de lungă durată în cadrul controalelor oficiale efectuate de către Grecia, care au fost în principal atribuite unei penurii de resurse umane în cadrul serviciilor veterinare din Grecia. Ca urmare, nici administrația centrală și nici autoritățile descentralizate nu au reușit să efectueze controale oficiale într-un mod eficient și substanțial. Curtea a concluzionat că rezultatele

eforturilor depuse de autoritățile elene pentru a soluționa aceste probleme au fost nesatisfăcătoare⁷.

- Curtea a concluzionat, de asemenea, că Grecia nu a aplicat în mod corect dispozițiile cheie prevăzute de legislația UE privind subprodusele de origine animală care nu sunt destinate consumului uman⁸ și privind protecția animalelor în timpul transportului și în abatoare⁹.

În plus, Comisia a emis avize motivate în 2010 împotriva Italiei și Spaniei.

- În cazul Italiei, auditurile OAV au constatat că lipsa de personal a împiedicat autoritățile italiene să-și îndeplinească obligațiile care le revin în temeiul legislației UE privind protecția plantelor. Drept rezultat, în numeroase situații, Italia nu a reușit să respecte cerințele în materie de notificare. În plus, problema identificată de OAV a dus la un eșec cronic al autorităților italiene de a asigura o cooperare strânsă, rapidă, imediată și eficientă cu Comisia.

- În cazul Spaniei, auditurile OAV au constatat că Spania nu aplica în mod corect cerințele UE privind bunăstarea animalelor în ceea ce privește: autorizarea transportatorilor; aprobarea mijloacelor de transport; verificarea jurnalelor de călătorie; verificarea aptitudinii animalelor de a fi transportate; inspecțiile și sancțiunile.

Mai multe informații cu privire la încălcări sunt disponibile în rapoartele anuale privind monitorizarea aplicării dreptului Uniunii Europene publicate pe site-ul internet al Comisiei: http://ec.europa.eu/eu_law/infringements/infringements_annual_report_en.htm

4. Concluzii

În ansamblu, statele membre asigură un nivel corespunzător de punere în aplicare a controalelor oficiale de-a lungul lanțului alimentar și în ceea ce privește respectul pentru aspectele legate de siguranța alimentară, sănătatea plantelor și a animalelor și bunăstarea animalelor. Deși există posibilități de îmbunătățire, s-au înregistrat progrese în privința utilizării eficiente a instrumentelor și resurselor de control și în planificarea, punerea în aplicare și coordonarea controalelor în toate sectoarele.

Controalele oficiale și instrumentele legislative destinate optimizării eficacității lor sunt elemente cheie ale lanțului alimentar în UE. Acestea permit autorităților competente să

⁷ Hotărârea Curții de Justiție din 23.4.2009 în cauza C-331/07.

⁸ Hotărârea Curții de Justiție din 17.12.2009 în cauza C-248/08.

⁹ Hotărârea Curții de Justiție din 10.09.2009 în cauza C-416/07.

efectueze controale pe baza riscurilor și să identifice și să remedieze deficiențele în timp util. De asemenea, ele furnizează autorităților competente o imagine de ansamblu pertinentă asupra situației siguranței alimentare și a sănătății.

Rapoartele statelor membre oferă siguranța că autoritățile naționale competente își iau în serios rolul și aceasta cu un nivel crescut de competență, astfel cum confirmă rapoartele de audit efectuate de experții Comisiei.

Auditorile specifice efectuate de Comisie la fața locului, precum și auditorile de monitorizare generală care acoperă toate sectoarele, sunt deosebit de importante pentru identificarea punctelor slabe care trebuie remediate și pentru garantarea faptului că sunt adoptate măsuri corective.

Aceste rapoarte de audit ale Comisiei, care completează activitățile de control ale statelor membre, oferă un sistem solid de evaluare a eficienței sistemelor de control ale statelor membre.

Pentru a oferi garanții rezonabile privind respectarea legislației UE, Comisia, ori de câte ori este necesar, adoptă măsuri adecvate pentru a realiza îmbunătățiri ale sistemelor oficiale de control și de audit din statele membre.

ANEXĂ

LISTA RAPOARTELOR SECTORIALE PUBLICATE DE COMISIE PRIVIND PUNEREA ÎN APLICARE A LEGISLAȚIEI UE ÎN DOMENIUL SIGURANȚEI ALIMENTARE, SĂNĂTĂȚII ANIMALE, BUNĂSTĂRII ANIMALELOR ȘI SĂNĂTĂȚII PLANTELOR

Raport	Temei legal	Publicare
<i>Raportul anual privind monitorizarea și testarea rumegătoarelor în scopul depistării formelor transmisibile de encefalopatie spongiformă (EST) în UE</i>	Articolul 6 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 999/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2001 de stabilire a unor reglementări pentru prevenirea, controlul și eradicarea anumitor forme transmisibile de encefalopatie spongiformă	http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/tse_bse/monitoring_annual_reports_en.htm
<i>Raportul de sinteză al UE privind tendințele și cauzele zoonozelor, agenților zoonotici și focarelor de toxinfecție alimentară din Uniunea Europeană</i>	Articolul 9 alineatul (2) din Directiva 2003/99/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 noiembrie 2003 privind monitorizarea zoonozelor și a agenților zoonotici, de modificare a Deciziei 90/424/CEE a Consiliului și de abrogare a Directivei 92/117/CEE a Consiliului <i>(mandatat EFSA, elaborat de EFSA în cooperare cu ECDC – Centrul European de Prevenire și Control al Bolilor)</i>	http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/doc/2090.pdf
<i>Raportul anual privind Sistemul de alertă rapidă pentru alimente și furaje (SARAF)</i>	Articolul 50 din Regulamentul (CE) nr. 178/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 28 ianuarie 2002 de stabilire a principiilor și a cerințelor generale ale legislației alimentare, de instituire a Autorității Europene pentru Siguranța Alimentară și de stabilire a procedurilor în domeniul siguranței produselor alimentare	http://ec.europa.eu/food/food/rapidalert/rasff_publications_en.htm

Raport	Temei legal	Publicare
Raportul anual privind monitorizarea reziduurilor de pesticide în ansamblul UE	<p>Articolul 32 din Regulamentul (CE) nr. 396/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 februarie 2005 privind conținuturile maxime aplicabile reziduurilor de pesticide din sau de pe produse alimentare și hrana de origine vegetală și animală pentru animale și de modificare a Directivei 91/414/CEE a Consiliului</p> <p>(mandatat EFSA)</p>	<p>http://ec.europa.eu/food/fvo/specialreports/pesticides_index_en.htm</p> <p>http://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/1646.htm</p>
Raportul anual privind iradierea produselor alimentare	<p>Articolul 7 alineatul (3) din Directiva 1999/2/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 februarie 1999 de apropiere a legislațiilor statelor membre privind produsele și ingredientele alimentare tratate cu radiații ionizante</p>	<p>http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/irradiation/index_en.htm</p>
Documentul de lucru al serviciilor Comisiei privind punerea în aplicare a planurilor naționale de monitorizare a reziduurilor în statele membre	<p>Articolul 8 din Directiva 96/23/CE a Consiliului din 29 aprilie 1996 privind măsurile de control care se aplică anumitor substanțe și reziduurilor acestora existente în animalele vii și în produsele obținute de la acestea și de abrogare a Directivelor 85/358/CEE și 86/469/CEE și a Deciziilor 89/187/CEE și 91/664/CEE</p>	<p>http://ec.europa.eu/food/food/chemicalsafety/residues/control_en.htm</p>

Raport	Temei legal	Publicare
<p><i>Rapoartele anuale ale Comisiei privind supravegherea gripei aviare la păsările de curte și la păsările sălbatice de către statele membre</i></p>	<p>Articolul 19 alineatul (1) din Decizia 2006/875/CE a Comisiei și articolul 9 alineatul (1) din Decizia 2006/876/CE a Comisiei de aprobare a programelor de eradicare și de monitorizare a anumitor boli ale animalelor și a anumitor encefalopatii spongiforme transmisibile, precum și a programelor de prevenire a zoonozelor prezentate de statele membre și de Bulgaria și România pentru anul 2007.</p>	<p>http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/controlmeasures/avian/eu_resp_surveillance_en.htm</p>
<p><i>Rapoartele reuniunilor subgrupurilor de experți (bruceloză bovină, bruceloză ovină și caprină, tuberculoză și rabie bovină) ale Grupului operativ (GO) însărcinat cu monitorizarea eradicării bolilor în statele membre</i></p>	<p>Grupul operativ a fost creat în anul 2000 ca o măsură prevăzută în Cartea Albă a Comisiei privind Siguranța Alimentelor.</p>	<p>http://ec.europa.eu/food/animal/diseases/eradication/taskforce_en.htm</p>

Raport	Temei legal	Publicare
<p><i>Rezumatul anual al prezentărilor statelor membre cu privire la importurile de produse de origine animală pentru consumul personal, care sintetizează informațiile relevante cu privire la măsurile luate pentru promovarea și aplicarea normelor stabilite în regulament și rezultatele acestora</i></p>	<p>Articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 206/2009/CE [care abrogă articolul 5 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 745/2004 al Comisiei] privind introducerea în Comunitate a transporturilor personale cu produse de origine animală</p>	<p>http://ec.europa.eu/food/animal/animalproducts/personal_imports/sum_personal_imports_2005_2007_final.pdf</p>
<p><i>Bunăstarea animalelor: regulament privind transportul</i></p>	<p>Articolul 27 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1/2005 al Consiliului privind protecția animalelor în timpul transportului și al operațiunilor conexe și de modificare a Directivelor 64/432/CEE și 93/119/CE și a Regulamentului (CE) nr. 1255/97</p>	<p>http://ec.europa.eu/food/animal/welfare/transport/inspections_reports_reg_1_2005_en.htm</p>